

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Україна, обравши проєвропейський вектор розвитку, підписала Угоду про асоціацію з ЄС у 2014 році. В цьому акті вказано, що «сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки» [1]. Відтак гармонізація законодавства нашої держави до законодавства ЄС у сфері охорони довкілля є важливою складовою євроінтеграції України. Форми зовнішнього вираження норм права, що прямо або опосередковано породжують юридичні зобов'язання та впливають на поведінку суб'єктів права ЄС у сфері екології є джерелами екологічного права Європейського Союзу.

Екологічне законодавство ЄС насичене спеціальною термінологією, що викликає найбільші труднощі при його перекладі. Точність є ключовою характеристикою юридичного терміну, який має чітко відображати поняття, яке він позначає.

Зокрема, Convention on environmental impact assessment in a transboundary context (Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті) оперує такими термінами:

- англ. affected Party – укр. зачеплена Сторона (означає Договірну Сторону цієї Конвенції, яка може бути зачеплена транскордонним впливом запланованої діяльності);
- англ. Proposed activity – укр. запланована діяльність (розуміється як будь-яка діяльність чи будь-яка суттєва зміна у тій чи іншій діяльності, яка вимагає прийняття рішення компетентним органом відповідно до вживаної національної процедури);
- англ. environmental impact assessment – укр. оцінка впливу на навколишнє середовище (означає національну процедуру оцінки можливого впливу запланованої діяльності на навколишнє середовище);
- англ. the Public – укр. Громадськість (означає одну або декілька фізичних або юридичних осіб) [2].

Необхідним є забезпечення адекватного перекладу екологічного законодавства ЄС, що означає відповідність оригіналу та перекладу на рівнях правової надійності, змісту, а також формальної відповідності. Варто наголосити, що при перекладі юридичних текстів, особливо правових актів ЄС, дуже важливо добирати відповідні слова з синонімічного ряду, оскільки право визначає тонку межу між однозначними та відмінними за змістом поняттями.

Зокрема, у згаданій вище Конвенції словосполучення «environmental impact assessment» перекладено в офіційному тексті українською мовою як «оцінка впливу на навколишнє середовище», проте в подальшому на виконання цієї Конвенції було прийнято Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». В

цьому випадку на рівні національного законодавства є допустимим використання синонімів «навколишнє середовище» та «довкілля». Натомість в інших випадках заміна одного терміну іншим, що звучить схоже, може призвести до помилок у перекладі. Наприклад, «The Council of the European Union» є законодавчим органом, що складається з представників міністерств держав-членів, а «the European Council» – це регулярні зустрічі глав держав та урядів. Тому ці два терміни ототожнювати не можна.

При перекладі правових актів ЄС важливо мати на увазі, що кожен термін має свій юридичний зміст, який може відрізнитися від звичайного вживання в мові. Тому перекладач повинен здійснювати докладний аналіз кожного терміну і знаходити для нього чіткий еквівалент. Це може вимагати пошуку відповідника в національному законодавстві та використання спеціалізованих словників та термінологічних баз даних.

Окрім цього, у правових актах ЄС часто зустрічаються граматичні особливості, які можуть створювати труднощі при перекладі. Наприклад, дієслово *shall*, яке виступає як модальне дієслово обов'язковості, може бути опущене в реченнях, що може призвести до неоднозначності в перекладі. Проаналізуємо положення *Convention on environmental impact assessment in a transboundary context* (Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті) в цьому аспекті.

- англ. *The Party of origin shall furnish the affected Party, as appropriate through a joint body where one exists, with the environmental impact assessment documentation.* – укр. Сторона походження надає зачепленій Стороні відповідним чином через спільний орган, якщо такий існує, документацію з оцінки впливу на навколишнє середовище.

- англ. *The Parties shall ensure that, in the final decision on the proposed activity, due account is taken of the outcome of the environmental impact assessment.* – укр. Сторони забезпечують, щоб в остаточному рішенні про заплановану діяльність були належним чином враховані результати оцінки впливу на навколишнє середовище.

- англ. *The arbitral tribunal shall consist of three members.* – укр. Арбітражний суд складається з трьох членів.

Отже, переклад термінів екологічного законодавства ЄС є важливою та відповідальною роботою, яка вимагає високого рівня мовної та юридичної компетенції. При цьому необхідно здійснювати докладний аналіз кожного терміну та враховувати граматичні та стилістичні особливості тексту, щоб забезпечити максимальну точність та правильність перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергетики та їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 черв. 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 9.05.2023).

2. *Convention on environmental impact assessment in a transboundary context.* 1991. (United Nations). URL:

Рибчинська А.О., Зорницький А.В.
Житомирський державний університет імені Івана Франка

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ «БРИТАНСЬКОГО» ДЕТЕКТИВУ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Загальновідомо, що художня література вважається найбільшим відображенням ментальності та світогляду народу. Адже саме вона передає інформацію, що містить усі необхідні дані для подолання культурного бар'єру між різними етносами, а значить, дає можливість для зближення та розуміння один одного. Важко переоцінити роль літератури в житті людини. Вона є основою духовно-гуманітарної складової будь-якого суспільства, визначаючи взаємодію державних інституцій, регулюючи гуманітарний і освітній процес у цілому.

Художній (літературний) переклад – один із найскладніших перекладів, оскільки саме цей вид перекладу передбачає створення нового твору. Завдання художнього перекладу не просто передати зміст твору, а й зберегти авторський стиль та манери написання.

Не всі перекладачі здатні виконати таку роботу. Для того щоб передати всі тонкощі та особливості авторського стилю оригіналу, потрібно не тільки добре знати іноземну мову, але й мати художній склад розуму. Саме цей вид перекладу передає зміст першотвору з дотриманням граматичних та синтаксичних норм мови.

Завдяки орієнтованості на загальнолюдські почуття і притаманній будь-якому естетичному сприйняттю художня література краще піддається перекладу. Але перекладачі стикаються з певними труднощами. Художній переклад є одним із способів міжкультурної взаємодії, ознайомлення читачів з літературою та культурою різних країн. Взаємодія культур передбачає як наявність спільних елементів, так і наявність розбіжностей, у чому полягає складність перекладу [1].

«Британський» детективний жанр має свої специфічні жанрові особливості, які можуть потребувати уваги при перекладі на українську мову.

Деякі з них включають:

- Використання специфічної лексики.

У британських детективних романах можуть використовуватися специфічні лексичні одиниці, що можуть бути незрозумілими для українського читача. Наприклад, слова "bobby" або "gaffer" мають специфічні значення в британській поліції та виробництві, відповідно. Перекладач повинен мати знання про ці терміни та вміти правильно передати їх в українському перекладі [2].

- Використання англійських традицій та культурних відтінків.